

KOLLEKTOR

/ SZŐNYEI TAMÁS (BALRA), BP. SZABÓ GYÖRGY

NEW WAVE

BP. SZABÓ GYÖRGY ÉS SZŐNYEI TAMÁS PLAKÁTGYŰJTEMÉNYE KÖNYVBEN.

A HAZAI NEW WAVE POKOLI ARANYKORA.

AZ OKTÓBER 14-21. KÖZÖTT LÁTOGATHATÓ, BP. SZABÓ GYÖRGY ÉS SZŐNYEI TAMÁS MAGYAR NEW WAVE PLAKÁTGYŰJTEMÉNYÉBŐL RENDEZETT PAZAR KIÁLLÍTÁS A KIESELBACH GALÉRIÁBAN „CSAK” A KÖVETKEZMÉNYE EGY MÉG PAZARABB MUNKÁNAK: AZ ANYAGBÓL, AZ EGYENKÉNT TÖBB MINT 1000 DARABOS KÉT MAGÁNGYŰJTEMÉNYBŐL ÖSSZEÁLLT, KÖZEL NÉGYSZÁZ OLDALAS RAGYOGÓ MŰVÉSZETI ALBUMNAK. A POKOLI ARANYKOR A MAGYAR ZENEI KÖNYVEK ÚJ ÉKE, A TELJESSÉG ÉLMÉNYÉT KÍNÁLJA.

INTERJÚ DÖMÖTÖR ENDRE. PLAKÁTOK BP. SZABÓ GYÖRGY ÉS SZŐNYEI TAMÁS MAGÁNGYŰJTEMÉNYE.

Szőnyi Tamás és Bp. Szabó György egymástól függetlenül kezdtek el plakátokat gyűjteni a hetvenes évek végén, nyolcvanas évek elején és mindkettejüket megragadta a magyar new wave vizuális nyelve. Az újságíró Szőnyi Tamás – aki több kiváló zenei vonatkozású kötetet is jegyez és ma már levéltárosként dolgozik – főleg az utcáról gyűjtötte be példányait, máig folyton nála van a kezdetektől használt (a könyvben is megőrkített) sniccer. A képzőművész-zenész Bp. Szabó György a Magyar Iparművészeti Főiskola tipográfia szakán végzett és eleinte saját együtteseinek a Strand és az Electric Petting után 1982-ben indult Bp. Service-nek a plakátjait tette el, lévén azokat maga készítette, aztán ebből indult a gyűjtési szenvedély. Mindkét kollekció – részben átfedésben – tartalmazza a nyolcvanas évek termésének javát, de átnyúlik a kilencvenes évekbe is, egy kötetbe fésülve pedig teljes képet mutatnak a korszakról – mi pedig

a gyűjtőknek köszönhetően mutatunk néhány, a kötetből kimaradt plakátot is.

A Recorder magazin 2011. őszi második számában már bemutattunk egy szűk keresztmetszetet Tamás gyűjteményéből, amit korábban letétbe helyezett az Artpool Művészetkutató Központban, ahol digitalizálták a kollekciót és úgy kutathatóvá is tették – és különben a kötethez az Artpool úgy is hozzájárult, hogy egyéb gyűjtései révén volt olyan plakátja, ami nektek hiányzott. Tamás, hat évvel ezelőtti cikkünkben már kifejezted vágyadat, hogy szeretnél ebből egy reprezentatív albumot, amit most kézbe is vehetünk. Hogyan jutottatok el a könyvhöz?
Szőnyi Tamás: Mindkettőnk külön-külön története egy ponton összeért. Én erről a könyvről álmodoztam, meg ezek szerint beszéltem is. A Gyuri gyűjteményéből pedig volt 2013-ban egy nagy kiállítás *Ellenkultúra a nyolcvanas*

években címmel a Budapest Galériában, ahol én szembesültem azzal, hogy nem vagyok egyedül a new wave-plakátkollekciómmal. Az egyik szemem sírt, a másik nevetett. Láttam, hogy itt van egy csomó olyan, ami nekem nincs meg, de azt is, hogy nekem is van rengeteg olyan, ami itt nem szerepel. Innen indult, hogy közösen kellene valamit kezdenünk a gyűjteményeinkkel és néhány év alatt meg is valósult a nagy álmom, boldog vagyok, röpködök.

Bp. Szabó György: Én viszont tudtam Tamás gyűjteményéről, de soha nem láttam azt, noha azokból is volt korábban kiállítás, de én akkor Amerikában éltem. Párhuzamosan bennem is felmerült ugyanez, mert amikor megnyílt a kiállításom, akkor több barátom odajött hozzám, hogy egyszerűen kötelességünk megcsinálni Tamással ennek az anyagnak a könyvverzióját, mert annyira erős és hiánypótló lenne. Van persze a szándék és van a valóság, ami akkor

egy picit leültette az ügyet, de aztán két éve egyszer csak minden összeállt, a mi szándékunk talákozott Kieselbach Tamás elképzelésével és a könyvmegjelenés és a kiállítás egy álmom túli dimenzióba repítette a dolgot. Ahogy nézem a kész könyvet, az számomra még mindig szürreális, mintha nem is velem történe.

Mi fogott meg benneteket ezekben a plakátokban?

György: Én grafikusként végeztem 1982-ben, és a saját zenekaraim plakátjait csináltam, de ez csak a kezdőlényületet adta meg. A plakátok hihetetlen szabadsága fogott meg, a tipográfia bátorsága, ami nagyon más stílus volt ahhoz képest, amit nekünk a főiskolán tanítottak. Ezek a plakátok nagyon hatottak, erősek voltak az utcán. Volt abban izgalom, hogy ha kitéttél valamit, az vajon működik-e. Abban a korban a plakát jelentette az egyetlen csatornát a nézőhöz. A plakát volt a Facebook. Eleinte az ipari zenei közeg plakátjait gyűjtöttem, de ahogyan híre ment a kollekciónak, elkezdtem más tervezőktől, koncerthelyektől kapni a plakátokat, tehát a gyűjteményben többnyire nagyon jó állapotban fennmaradt példányok szerepelnek. Egy idő után aztán már nem válogattam, jöhetett minden.

Tamás: Én végképp nem válogattam, begyűjtöttem mindent, ami csak szembe jött az utcán, pontosabban, amivel szembe mentem én. Ha nem is ismertem a zenekart, de azt gondoltam a plakát alapján, hogy valószínűleg new wave-es lesz, azt leszedtem. Persze próbáltam arra figyelni, hogy azután tegyem ezt, amikor már lejárt az esemény, de olyan is volt, hogy emiatt nem szedtem le és később soha nem találkoztam vele. Aztán nálam is bejött az, hogy elkezdtem kapni a plakátokat a klubszervezőktől és a zenekaroktól. A pillanat egységét éreztem meg ezekben a plakátokban, azt, hogy ez most van.

Hogyan tipizálhatók a magyar new wave-plakátok?

Tamás: Van egy nagyon erős képzőművész-vonal, aminek Gyuri is képviselője, de ilyen volt a Bizottság zenekar fél tagsága, Wahorn András, ef Zábó István, feLugossy László, Bernáth(y) Sándor, akik szintén terveztek plakátokat, aztán Gerhes Gábor, Soós György, Kelényi Gábor, Roskó Gábor. Az ő képzőművészeti stílusuk jól felismerhető a plakátokon is, a neodadaizmus és a konstruktivizmus például két jellemző irányzat. Ők többnyire színezték a plakátokat, még ha sokszor csak álneven. De persze ott a rengeteg másik plakát, ami nincs aláírva – ezek egy része egészen erős, egy része meg inkább bájosan amatőr. A színe nélküli plakátokról persze nem könnyű megállapítani a készítő, megtettünk mindent, hogy kiderítsük kik is

voltak ők, de olyan is volt, hogy tévesen jeleztük az alkotót. A 271. és 272. oldalon lévő Lacht el Bahhtar plakátokat nem Szabó Győző tervezte, mint írtuk, hanem Szabó Gergely készítette őket saját linómetszetei alapján – ami annál is kinosabb, hiszen tőle írást is kértünk és kaptunk a könyvhöz, és jó nagyban közöltük a képeit, mert nagyon szeretjük ezeket. Sajnálom, hogy ezt eltévesztettük. Aztán a típusok között vannak még az egészen dilettáns rajzos, gyerekrajokra emlékeztető plakátok, amik ha egymás mellé kerülnek, akkor azok is kiadnak egyfajta típust. Nagyon erősek ezek a plakátok a kollázsokban, viszont nagyon kevés volt a zenekarokat fotón ábrázoló plakát, ami nagyon elüt a zeneipar trendjeitől. Időben később a kluboknak – a Fekete Lyuknak vagy az Almássy Térségi Szabadidőközpontnak is lett sajátos arculata. Vannak még olyanok is, amik csak betűk szerepelnek, ezek nagy szórásban voltak a képzett grafikus betűhasználatától a tipográfia kritikán alulig. De ebben a műfajban annak is helye van – az egész azzal indult, hogy „ha tudsz három akkordot, akkor alakíts zenekart!”, amire azt mondom, hogy ha tudsz írni, vagy rajzolni, akkor a zenekarod plakátját is meg tudod csinálni és én majd elteszem.

A gyűjtő sokszor azért is gyűjt, mert érzi, hogy gyűjteménye nem csak neki jelent örömet, hanem értéket is képvisel. A plakátok esetében egy felbecsülhetetlen kulturális értéket, hiszen egy eldobható, leragasztandó, ezáltal eltűnő műfaj marad fenn kollekción.

Tamás: Egy privát archívum áll össze egy ilyen jellegű gyűjteménnyel, ami az ember saját emlékeinek is tárháza. Ha például egy zenerajongó elteszi azokat a koncertjegyeket, amiken ott volt, az akkor egy kis túlzással egy napló is arról, hogy mikor mit csinált. Persze én imádtam a gyűjtést, bele voltam vonódva, marhára érdekelt. De nem csak a gyűjtés mozgatott – hogy ez nekem kell, ez nekem fontos –, hanem akár újságíróként is hasznosak voltak az eltett dolgok. Hogy a sok kis vacak, a programfüzetek, az információkkal teli kivágott újságcikkek összeállnak egy nagyobb egésszé és egyben túlmutatnak önmagukon. Pláne nem játszott szerepet a vagyonfelhalmozás motívuma, de azt mindig is tudtam, hogy a gyűjtemény értéket képvisel. A zene érték, a plakátok egy jó része gyönyörű, tehát értéke van, el kell tenni, még ha ez az érték, akkor pénzben nem is volt kifejezhető, mert a pénz nem játszott szerepet. Patetikusan hangzik, de azt gondolom, hogy ez egy sajátos szelete a nemzeti kultúrkincsnek, része a nemzeti kultúrának. Nagy állítás, de azt gondolom, hogy a plakátok összessége egy világszínvonalú ösztértermék, megállja a helyét a nyugaton hasonló korban, hasonló szinten született dolgokkal. 📌

POKOLI ARANYKOR

NEW WAVE KONCERTPLAKÁTOK
A '80-AS ÉVEKBŐL

Bp. Szabó György és Szőnyi Tamás
gyűjteményeiből

Szerkesztette: **Rieder Gábor**

(Kieselbach, 2017, 380 old., 9500 Ft)

A Pokoli aranykor már akkor kiemelkedő zenei könyv (és persze művészeti album) lenne, ha csak a plakátok szerepelnének benne – a magyar nyelvű zenés kötetek sorában úgy is példa nélküli vizuális lenyomata lenne egy nagyon fontos korszaknak. Ám az album itt nem áll meg, Rieder Gábor remek szerkesztésében és Czeizel Balázs stílusban is telitalálat könyvtervének köszönhetően még annál is több: a több mint 600 plakátot bemutató, 30 szerző és 15 fotós munkáival, tanulmányaival, visszaemlékezéseivel, fotóival, Szőnyi Tamás érdekesítő magyarázataival dúszított kiadvány könnyedén az egyik legjobb magyar zenei könyv. És tényleg a teljesség élményét kínálja, hiszen a szintér összes fontos előadója megjelenik a lapokon és a sokszínű plakátrengetegből élesen kirajzolódik a teljes korszak. A hangulata, a nyugati new wave-plakátokkal minőségben is könnyen helyt álló vizuális világa és az is, hogy ez a zene miért kimagasló a magyar pop történetében. A plakátokhoz kapcsolódó, az URH-tól a Trabanton át a Neurotic-ig a legtöbb fontos újhullámos szereplőt tartalmazó 16 számos cd-mellékletet az egykori Bizottságban és Bp. Service-ben is tag Kukta Erzsébet ([Koko] szerkesztette, a masztering Kirschner Péter munkája. Koko a dalok kiválasztásában másokat, így a kötet stábját is bevonta, a népszerű slágerektől [Mocskos idők, Milarepaverzió, Levert vagy stb.] a nem annyira köztudatban lévő, de remek zenekarokig [Lacht el Bachtar, Csokonai Vitéz Műhely, 2. Műsor] húzódik a skála és természetesen a két plakátgyűjtő közül a zenész, Bp. Szabó György együttese, az ipari zenei zaja Bp. Service is szerepel egy számmal.

/TÉRY: SÓÓS GYÖRGY

/TÉRY: GASNER JÁNOS

/TÉRY: WAHORN ANDRÁS

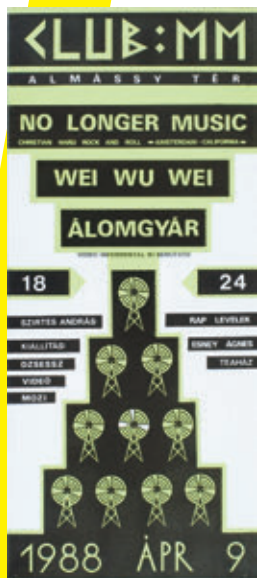
/TÉRY: SÓÓS GYÖRGY

/TÉRY: KELENTI GÁBOR

/TÉRY: BARKSIS GÉZA

/A FENTI NÉGY PLAKÁT A KÖNYVBEN NEM SZEREPEL

/TÉRY: VÁHORN ANDRÁS

/TÉRY: GERÉNY GÁBOR

muzikum.
KLUB & BISZTRÓ

OKTÓBER-NOVEMBERI AJÁNLÓ

10.21. (SZOMBAT)
PREMECZ MÁTYÁS
ORGAN TRIO
FEAT. FARKAS IZSÁK
Blues Session

10.28. (SZOMBAT)
A KUTYA VACSORÁJA

11.03. (PÉNTEK)
BARABÁS LŐRINC
QUARTET FEAT.
FEKETE-KOVÁCS KORNÉL

11.09. (CSÜTÖRTÖK)
JOSH SMITH (US)
Blues Session

11.10. (PÉNTEK)
MYRTILL ÉS A
SWINGUISTIQUE

11.17. (PÉNTEK)
SOULBREAKERS
Blues Session

az élőzene háza

MUZIKUM KLUB & BISZTRÓ
1088 BP., MÚZEUM UTCA 7.
www.muzikum.hu

f muzikumklub

JEGYEK KAPHATÓK
A MUZIKUMBAN
hétköznapokon
15-21 óráig,
szombaton 17-21 óráig.

ONLINE
JEGYRENDELÉS:
www.tixa.hu/muzikum_klub

Blues Session

RECORDER